

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE MgA. Elišky Brtnické

Vzdušná akrobacie jako východisko tvorby v cirkusovém umění

Umělecký výzkum akrobatického pohybu v rámci tvorby inscenace ENOLA

Eliška Brtnická předložila k posouzení práci, která zapůsobí jak svou obsahovou hodnotou, tak zaujetím autorky textu, která využívá své praktické i teoretické znalosti a zkušenosti s disciplínou vzdušené akrobacie k pojmenování a uchopení obecnější problematiky vzniku cirkusových představení jako takových.

Odborných textů a literatury, které se věnují problematice cirkusového umění nejen v českém prostředí, ale celkově příliš nevzniká, o to cennější práce autorky je. Definice a analýza jednotlivých pojmů a problematiky cirkusového umění je popsána na základě uměleckého výzkumu - vzniku představení Enola.

V jednotlivých kapitolách autorka vymezuje a definuje základní pojmy, které v práci používá. Analyzuje možnosti pohybu na visuté hrazdě, charakterizuje jednotlivé prvky na základě konkrétních hledisek, popisuje cvičení na spekulárnost a to vše, je zdokumentováno prostřednictvím fotek jednotlivých poloh a pozic. Vytváří vlastní pohybový „manuál“, který slouží jako pohybový základ představení Enola. Tyto popisy cvičení považuji za velmi cenná a využitelná pro další rozvoj disciplíny vzdušné akrobacie. Důležité je také to, že je zohledněno anatomické hledisko jednotlivých pozic. Je zřejmé, že autorka je sama vynikající interpretkou a akrobatkou, která vychází z vlastních praktických zkušeností. Prostřednictvím tohoto výzkumu tak vznikly některé novotvary, které jsou díky tomuto textu zaznamenány a popsány. A jistě budou využitelné jako rozšíření stávajícího tvarosloví.

Za velmi zajímavou považuji druhou kapitolu, ve které se autorka zabývá uměleckými aspekty cirkusového umění. Pro mě je tato kapitola nesmírně zajímavá i proto, že pojmenovává některé problematiky, které při shlédnutí cirkusových inscenací mám. Otázky motivace, formy a obsahu, spektakulárnosti, narativnosti i abstrakce nebo dramaturgie jsou obecně vztažné na další druhy umění. Většina těchto otázek se objevuje i v současném tanci, zejména v takovém druhu představení, kdy se cirkus a současný tanec přibližují nebo prolínají.

Je mi sympatický přístup, kdy Eliška hledá východisko v práci se samotnou disciplínou vzdušné akrobacie a nesnaží se ji přetvářet do něčeho jiného než to co sama akrobacie nabízí. Hrazda, tělo a prostor je dostatečně silným materiálem pro vytvoření jevištního tvaru. Což je zachyceno v následujících kapitolách.

V třetí a čtvrté kapitole autorka popisuje uměleckou cestu vzniku inscenace Enola, jednotlivá rozhodnutí, zkoumání estetických i významových cest. Nalezení inspirace v japonském estetickém vnímání, pojmenování vlastní tvůrčí metody Bodymade, i analytický přístup k pohybovému jazyku, který ovlivnil práci s časem i dynamikou v budoucí inscenaci.

Svědectví vzniku představení je psáno velmi otevřeně a opět vzniká popis řady zajímavých aspektů, které umělec během procesu tvroby řeší. V této souvislosti mě napadá, že by stálo za úvahu popis choreografie uchopit z hlediska analýzy pohybu například z hlediska prostoru, pohybových tvarů, dráhy pohybu, času, dynamiky pohybu a pod. Občas je popis choreografie zaměněn za pohybový záměr autorky. Zachycení scénáře by získalo větší proporčnost.

Ostatně pojem choreografie by si v textu zasloužil podrobnější definici než jaká je na straně 9. Pojem choreografie kromě prostorových tvarů těla a pozic, jejich kombinací a přechodů mezi nimi a vzniku prostorových drah obsahuje také práci s časem, dynamikou, rytmem i samotným tělem. Přesnější definice by byla vhodná zejména proto, že autorka zavádí termín akrobatické choreografie. Stejně tak i pojem improvizace by si zasloužil výstižnější a přesnější formulaci i proto, že s improvizacími cvičeními často sama pracuje.

Práce má dobrou stylistickou úroveň. Oceňuji zejména to, jakým způsobem se autorka zhostila popisu a analýzy svého scénáře.

Doktorská práce Elišky Brtnické splňuje svým obsahem nároky na odborný teoretický text, přináší řešení nového okruhu problémů, kterým se jiný badatel u nás dosud soustavně nevěnoval.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze, 24.10.2018

Mgr.Bohumíra Eliášová, Ph.D.

Otázky pro obhajobu:

Vznikla přesnější definice pojmu akrobatická choreografie prostřednictvím výzkumu? Co vše tento pojem zahrnuje?